

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. balandžio 23 d. Nr. 21RE2-105 (AG2-56/14-2024)

Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Vilijos Astrauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Ingos Drąsutavičienės,

2024 m. balandžio 18 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl darbingumo lygio“, 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl specialiųjų poreikių“ bei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 17 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2024 m. kovo 28 d. priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. patikslintas skundas (b. l. 45–49), kuriuo prašoma panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba, įstaigos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl darbingumo lygio“ (toliau – ir Sprendimas Nr. 1), 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl specialiųjų poreikių“ (toliau – ir Sprendimas Nr. 2) bei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra) Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 17 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių“ (toliau – ir Sprendimas Nr. 3); įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjo atstovės Z. Y. Agentūrai pateiktą skundą dėl Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimo panaikinimo ir pakartotinio X. Y. darbingumo lygio bei specialiųjų poreikių vertinimo.

Pareiškėjas nurodo, jog pareiškėjo atstovė Z. Y. pateikė skundą Agentūrai dėl Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus neteisingai priimto darbingumo lygio nustatymo Sprendimo Nr. 1. Agentūra priėmė sprendimą palikti galioti Sprendimą Nr. 1, kuriuo pareiškėjui nustatytas 45 proc. darbingumo lygis dėl priežasties (duomenys neskelbtini) nuo 2023 m. spalio 17 d. iki 2025 m. lapkričio 2 d. Pareiškėjas nesutinka su Agentūros nustatytu 45 proc. darbingumo lygiu, nes vertinant medicininius

duomenis yra neteisingai nustatyta raumenų jėga pažeistose galūnėse. Dėl to neteisingai nustatytas bazinis funkcionavimo lygmuo ir, atitinkamai, darbingumo lygis.

Pareiškėjas nesutinka su jam taikomu Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (2014 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. A1-131/V-349 redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir Kriterijų aprašas) 1 priedo I skyriaus 12.4 papunkčiu. Nurodo, jog Agentūros pateiktame sprendime medicininių kriterijų vertinime yra remiamasi ne raumenų jėgos balais, bet spastikos balais, t. y. Sprendime Nr. 3 suformuluotas motyvas, jog pagal modifikuotą Ashworth skalę spastika (duomenys neskelbtini), tačiau pagal Ashworth skalę vertinama spastika, o pagal Kriterijų aprašo 1 priedo 12 punktą nugaros smegenų pažeidimai vertinami pagal ASIA skalę ir/ar raumenų jėga vertinama pagal Lovetto skalę. Teigia, kad remiantis specialistų išrašais raumenų jėga yra mažesnė.

Pareiškėjas patikslintu skundu taip pat nesutinka su atsakovės taikytu Kriterijų aprašo 42 punktu, nes pareiškėjo pažeistose galūnėse raumenų jėga neatitinka minėtam punktui taikomų kriterijų (kai raumenų jėga – (duomenys neskelbtini)), kadangi remiantis specialistų išrašais raumenų jėga yra mažesnė.

Patikslintame skunde pažymi, jog pareiškėjo judėjimą ženkliai apsunkina labai išreikšta spastika, ne tik sumažėjusi raumenų jėga. Nurodo, jog pasireiškus spastikai pareiškėjas bet kuriuo metu gali prarasti pusiausvyrą, todėl judant jam nuolat reikalingos pagalbinės priemonės (alkūninis ramentas, čiurnos pėdos įtvaras). Taip pat perlipant slenksčius, lipant laiptais, vaikstant lauke, užlipant ar nulipant nuo šaligatvio būtina kito asmens pagalba. Nurodo, kad 2024 m. vasario 22 d. fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo vertinimas rodo, jog dešinė ranka praktiškai nėra valdoma, todėl šis medicinos dokumentas pagrindžia negalios sunkumą ir Sprendimo Nr. 3 nepagrįstumą.

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepiamu (b. l. 75–78) prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė nurodo, jog pareiškėjo darbingumo lygis buvo vertinamas 2023 m. lapkričio 3–30 d. 2023 m. spalio 30 d. VšĮ Druskininkų pirminės sveikatos priežiūros centro siuntimu (toliau – ir Siuntimas) pareiškėjas buvo nukreiptas į Tarnybą darbingumo lygiui nustatyti. Minėtame Siuntime buvo nurodytos diagnozės pagal Tarptautinio ligų klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (toliau – ir TLK-10-AM) kodus: (duomenys neskelbtini). Kartu su siuntimu Tarnybai buvo pateikti: 2023 m. spalio 27 d. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų (toliau – ir LSMUL KK) fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo medicininių dokumentų išrašas (toliau – ir stacionaro išrašas). Vertinant medicininius kriterijus, t. y. bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini), vadovautasi Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 12.4 papunkčiu, kuris taikomas, kai asmeniui diagnozuojami nugaros smegenų pažeidimai, vidutinis sutrikimas: paraparezė, kai raumenų jėga – 3 balai, ar tetraparezė, kai raumenų jėga – 4 balai ir yra dubens organų funkcijos sutrikimų, ar tetraparezė, kai raumenų jėga – 3 balai ir nėra dubens organų funkcijos sutrikimų, ASIA D. Taikant minėtą papunktį nustatytas 45 proc. bazinis darbingumo lygis.

Atsakovė dėl Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 12.4 papunkčio taikymo pažymi, kad jis taikytas dėl asmeniui nustatytos tetraparezės, kai nėra dubens organų funkcijos sutrikimų, nes remiantis kartu su Siuntimu pateiktu 2023 m. spalio 27 d. LSMUL KK stacionaro išrašu, nuo (duomenys neskelbtini) iki (duomenys neskelbtini) pareiškėjui taikyta pakartotinė reabilitacija, kurios metu asmeniui sudaryta individuali reabilitacijos programa, kurią vykdė reabilitacijos specialistų komanda, jos metu paciento savarankiškumas padidėjo. Nurodo, jog 2023 m. spalio 27 d. LSMUL KK stacionaro išrašė taip pat nurodyta, kad pagal modifikuotą Ashworth skalę spastika (duomenys neskelbtini); pagal modifikuotą funkcinio judėjimo klasifikaciją pacientas priskiriamas VI kategorijai: pacientas persikelia, lygiu paviršiumi vaikšto savarankiškai, tačiau reikalinga priežiūra ir pagalba lipant laiptais, einant įkalne

/ nuokalne ar nelygiais paviršiais; ėjimui reikalingas alkūninis ramentas; reabilitacijos metu padidėjo plaštakų jėga.

Atsakovė pažymi, kad pareiškėjo stacionaro išraše nurodyta pareiškėjo raumenų jėga ir, kad nėra dubens organų funkcijų sutrikimų, tai atitinka taikyto papunkčio dispozicijos, nes dešiniųjų galūnių (duomenys neskelbtini) ir kairiųjų galūnių (duomenys neskelbtini) raumenų jėga atitinka pastarojo punkto reikalavimus. Nurodo, jog skundžiamame Sprendime Nr. 3 dėl techninių priežasčių išliko nepilna citata iš stacionaro išrašo ir nurodytas tik pareiškėjo raumenų tonusas pagal Ashworth skalę. Tačiau tai, atsakovės teigimu, nepaneigia fakto, kad asmens funkciniai sutrikimai tinkamai įvertinti ir pagrįstai taikytas Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 12.4 papunktis. Mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė pagal Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 12.5 papunktį nenustatyta, nes medicininiais dokumentais nepatvirtintas sunkesnis, ryškus sutrikimas: kai yra tetraparezė, kai raumenų jėga – 3 balai ir yra dubens organų funkcijos sutrikimų, asmuo geba naudotis atramomis, ASIA C–D. Vadovaujantis Kriterijų aprašo 5 bei 6 punktais, asmeniui nustatytas 45 proc. bazinis darbingumo lygis. Atsiliepime nurodo, jog skundžiamame Sprendime Nr. 3 pareiškėjui buvo paaikšintos 2022 m. asmens bazinio darbingumo lygio vertinimo aplinkybės dėl būklės po 2022 m. gegužės 1 d. (duomenys neskelbtini).

Atsiliepime nurodo, kad Tarnybos Tauragės teritorinis skyrius, atlikdamas darbingumo lygio vertinimą, 2023 m. lapkričio 3 d. asmeniui dalyvaujant, užpildė ir įvertino asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną – asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti įvertintas 30 balų suma. Vadovaujantis Kriterijų aprašo 10.3 papunkčiu, kai klausimyno balų suma yra 23–67 balai, ji prilyginama koeficientui 1, todėl taikytas šis koeficientas. Pritaikius minėtą įtakos koeficientą, sudauginus ir suapvalinus, pareiškėjui nustatytas 45 proc. darbingumo lygis (45 proc. x 1).

Atsakovė teigia, jog pareiškėjas skunde nenurodė konkrečių aplinkybių ir nepateikė juos pagrindžiančių įrodymų, kurie paneigtų atliktų vertinimų ir priimtų sprendimų išsamumą ar pagrįstumą. Tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamų sprendimų motyvai ir (ar) pareiškėjas nesutinka su priimtais sprendimais dėl darbingumo lygio nustatymo, nesudaro pagrindo išvadai, kad skundžiamais sprendimais neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatų ar priimti nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

Atsiliepime pažymi, kad pareiškėjo specialiesiems poreikiams esminę įtaką daro judėjimo funkcijos sutrikdymas. Nurodo, kad pareiškėjui buvo taikytas Bazinio funkcionavimo lygmens balų lentelės 42 kriterijų punktas, kuris yra įvertintas 40 bazinio funkcionavimo balų verte ir naudojamas dėl ryškios monoparezės, hemiparezės ar paraparezės atveju, kai raumenų jėga – 3–4 balai, arba kiti labai ryškūs motorikos funkcijos sutrikimai, kai nuolat reikalingos techninės pagalbos priemonės. Pastarasis kriterijus, vadovaujantis Tarnybai pateiktų medicininų dokumentų duomenimis, buvo taikytas dėl to, kad pareiškėjui nustatytas ryškus judėjimo funkcijos sutrikimas, eisena apsunkinta, juda sunkiai alkūninio ramento pagalba. Vertinant pareiškėjo specialųjį nuolatinės slaugos ar specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį dėl diagnozuoto judėjimo funkcijos sutrikdymo, Bazinio funkcionavimo lentelėje nurodyti kriterijų punktai, kurie įvertinti mažesne verte (išreikšta balais), negali būti taikomi, nes nėra medicininų duomenų pagrindžiančių, kad asmeniui nustatytas labai ryškus judėjimo funkcijos sutrikimas ir judėjimui būtų nuolat reikalinga atitinkama techninės pagalbos priemonė. Nagrinėjamoju atveju Bazinio funkcionavimo lygmens balų lentelės 31 kriterijų punktas, kuris įvertintas mažesne verte (išreikšta balais), netaikytinas, nes nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjui nuolat reikalingas neįgaliojo vežimėlis ir asmuo savarankiškai negalėtų naudotis pagalbinėmis priemonėmis. Remiantis medicininiais dokumentais, nėra duomenų, patvirtinančių, kad yra bent vienos visos galūnės raumenų jėgos sumažėjimas iki 1–2 balų.

Atsakovė nurodo, kad Tarnybos teritorinio skyriaus užpildyto veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno balų suma yra 24. Vadovaujantis Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos

ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 (toliau – ir Aprašas), 16.2.4 papunkčiu, taikytas asmens savarankiškumo koeficientas – 1 ir sudauginus nustatyta 40 balų ($SP = 40 \text{ balų} \times 1$). Vadovaujantis Aprašo 16.3.4 papunkčiu, kai specialieji poreikiai yra įvertinti 40 balų, asmeniui nustatomas antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis. Nurodo, jog atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacinės priemonės, tikėtinas sveikatos būklės pasikeitimas įtakojantis darbingumo lygį) ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir NSIĮ) 20¹ straipsnio 7 dalies 4 punktu ir Aprašo 26 punktu (kai asmuo dėl pateisinamų priežasčių praleidžia pakartotinio specialiųjų poreikių vertinimo laiką, specialieji poreikiai gali būti nustatyti atgaline data, bet ne daugiau kaip už 12 mėnesius, skaičiuojant nuo dokumentų Tarnyboje gavimo dienos, dokumentai Tarnyboje buvo gauti 2023 m. lapkričio 3 d.), antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio pradžios terminas nustatytas atgaline data nuo 2023 m. spalio 17 d. iki 2025 m. lapkričio 2 d.

Pareiškėjas ir atsakovės Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovas Komisijos posėdyje nedalyvavo. Apie bylos nagrinėjimo laiką ir vietą bylos šalims pranešta tinkamai (b. l. 123–126).

Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 7 dalyje nustatyta, jog tais atvejais, kai į administracinių ginčų komisijos posėdį neatvyksta nei bylos šalys, nei jų atstovai, nors apie posėdį jiems buvo tinkamai pranešta, administracinių ginčų komisija gali nuspręsti nagrinėti skundą (prašymą) rašytinio proceso tvarka, tai yra nedalyvaujant nei bylos šalims, nei jų atstovams. Vadovaujantis minėta teisės norma, administracinis ginčas pagal pareiškėjo patikslintą skundą išnagrinėtas rašytinio proceso tvarka.

Patikslintas skundas tenkintinas.

Byloje kilo ginčas dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl darbingumo lygio“, 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl specialiųjų poreikių“ bei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 17 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2023 m. lapkričio 3 d. pateikė Tarnybai prašymą nustatyti negalią, kuriuo prašė nustatyti darbingumo lygį bei vertinti specialiuosius poreikius (b. l. 84). Negalią prašė nustatyti atgaline data – nuo 2023 m. spalio 17 d., priežastį nurodė – dėl buvimo reabilitacijoje.

2023 m. lapkričio 3 d. vyko pareiškėjo veiklos ir gebėjimų dalyvauti vertinimas (b. l. 86–91), kurio metu profesinės, darbo veiklos bei aplinkos prienamumas įvertintas 6 balais, veikla ir gebėjimas dalyvauti įvertintas 24 balų suma, iš viso įvertinta bendra 30 balų suma.

Tarnybos Tauragės teritorinis skyrius 2023 m. lapkričio 30 d. Sprendimu Nr. 1 (b. l. 56–57) nustatė 45 procentų darbingumo lygį, darbingumo lygio terminas – nuo 2023 m. spalio 17 d. iki 2025 m. lapkričio 2 d.

Tarnybos Tauragės teritorinis skyrius 2023 m. lapkričio 30 d. Sprendimu Nr. 2, nustatė pareiškėjui antrojo lygio specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį nuo 2023 m. spalio 17 d. iki 2025 m. lapkričio 2 d.

2023 m. gruodžio 12 d. skundu dėl Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. priimto sprendimo pareiškėjo atstovė kreipėsi į Tarnybos direktorių (toliau – ir Skundas, b. l. 91–93). Skunde nurodė, jog nesutinka su Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. priimtu sprendimu dėl nustatyto termino: neįgalumo lygio, darbingumo lygio, specialiųjų poreikių, išdėstė nesutikimo priežastis bei motyvus, susijusius su pareiškėjo gebėjimu savarankiškai atlikti įvairius veiksmus.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius 2024 m. sausio 17 d. priėmė skundžiamą Sprendimą Nr. 3, kuriuo nusprendė: 1) palikti galioti Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini), kuriuo pareiškėjui nustatytas 45 proc. darbingumo lygis dėl priežasties (duomenys neskelbtini) nuo 2023 m. spalio 17 d. iki 2025 m. lapkričio 2 d.; 2) palikti galioti Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini), kuriuo pareiškėjui nustatytas antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nuo 2023 m. spalio 17 d. iki 2025 m. lapkričio 2 d. (b. l. 50–55). Be taikytų teisės aktų normų Sprendime Nr. 3 taip pat nurodė, jog Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas (toliau – ir Klausimynas) pakartotinai pildytas nebuvo, kadangi įvertinus mediciniais dokumentais patvirtintus asmens funkcinius sutrikimus, nekilo abejonių dėl Tarnybos teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno pagrįstumo; pakartotinis pareiškėjo darbingumo lygio vertinimas atliktas remiantis byloje ir Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (toliau – ir ESPBI IS) esančiais mediciniais dokumentais. Nurodė, kad objektyviai ir visapusiškai išnagrinėjus asmens byloje ir ESPBI IS esančius duomenis dėl siuntimo į Tarnybą nurodytų diagnozių pagal TLK-10-AM kodus: (duomenys neskelbtini); vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo nuostatomis, pareiškėjui nustatomas 45 proc. bazinis darbingumo lygis. Sprendime Nr. 3 pasisakyta dėl bazinio darbingumo lygio vertinimo dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini) vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 12.4 papunkčiu, Kriterijų aprašo 5 ir 6 punktais bei paaiškinta dėl 2022 metais taikytų kitų Kriterijų aprašo normų. Nurodė, kad Tarnybos teritoriniame skyriuje užpildyto Klausimyno balų suma – 30, todėl vadovaujantis Kriterijų aprašo 10.3 papunkčiu, taikytas įtakos koeficientas – 1, sudauginus nustatytas 45 proc. darbingumo lygis ($DL = 45 \text{ proc.} \times 1$). Vadovaujantis NSIĮ 2 straipsnio 11 punktu, asmuo pripažintas neįgalioju; darbingumo lygio priežastis (duomenys neskelbtini) nustatyta pagal Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (2014 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. A1-131/V-349 redakcija, toliau – ir Tvarkos aprašas) 27.2 papunktį. Sprendė, kad atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacijos priemones, tikėtinas sveikatos būklės pasikeitimas įtakojantis darbingumo lygį) ir vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies 3 punktu ir Tvarkos aprašo 28 punktu, darbingumo lygio pradžios terminas pagrįstai nustatytas atgaline data nuo 2023 m. spalio 17 d. iki 2025 m. lapkričio 2 d.

Dėl specialiųjų poreikių vertinimo Sprendime Nr. 3 nurodė, jog taikytas Aprašo bazinio funkcionavimo lygmens kriterijų 42 punktas ir nustatytas 40 balų bazinis funkcionavimo lygmuo, nes mediciniais dokumentais asmeniui patvirtintas ryškus judėjimo funkcijos sutrikimas asmens eisena apsunkinta, juda sunkiai alkūninio ramento pagalba, dešinės kojos raumenų jėga (duomenys neskelbtini). Nurodė, kad Tarnybos teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno balų suma – 24. Vadovaujantis Aprašo 16.2.4 papunkčiu, taikytas asmens savarankiškumo koeficientas – 1 ir sudauginus nustatyta 40 balų ($SP = 40 \text{ balų} \times 1$) todėl, vadovaujantis Aprašo 16.3.4 papunkčiu, asmeniui nustatytas antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis. Sprendė, jog atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacijos priemones, tikėtinas sveikatos būklės pasikeitimas įtakojantis darbingumo lygį) ir vadovaujantis NSIĮ 20¹ straipsnio 7 dalies 4 punktu ir Aprašo 26 punktu, antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio pradžios terminas pagrįstai nustatytas atgaline data nuo 2023 m. spalio 17 d. iki

2025 m. lapkričio 2 d. Pažymėjo, kad Tarnyba, nustatydamą darbingumo lygį ir specialiuosius poreikius, vertina ne atskiras ligas, užšifruotas tam tikrais TLK-10-AM kodais ir nustato ne sveikatos lygį, o darbingumo lygį ir specialiuosius poreikius, kuriuos iš esmės įtakoja ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o jų įtakoje nustatyti funkciniai sutrikimai. Taip pat nurodė, kad vertinant darbingumo lygį ir specialiuosius poreikius, vadovaujamosi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais medicininiais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą, nes Tarnyba nėra gydymo įstaiga ir negali asmenims diagnozuoti susirgimų, keisti gydančių specialistų nustatytų diagnozių ar spręsti kitokius, su gydymo procesu susijusius klausimus. Pažymėjo, jog už konkrečios konsultacijos išvados teisingumą atsako konsultaciją suteikęs ir išvadą parengęs gydytojas specialistas.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas (minėta, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir NSIĮ), Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašas ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašas, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (2014 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. A1-131/V-349 redakcija, ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.), Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 (ginčui aktuali redakcija nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.) ir kiti teisės aktai.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (įstaigos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, minėta, toliau – ir Tarnyba) pagal kompetenciją dalyvauja formuojant ir įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos politiką dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio, profesinės reabilitacijos paslaugų poreikio, specialiųjų poreikių, specialiųjų poreikių lygio, darbo asistento pagalbos poreikio nustatymo, neįgaliojo aprūpintojo skyrimo (NSIĮ 16 straipsnio 2 dalies 5 punktas). Atsakovei teisės aktais suteikta teisė nustatyti darbingumo lygį, jo priežastis, atsiradimo laiką, terminą, specialiųjų nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį bei jo terminą (NSIĮ 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 ir 5 punktai).

Darbingumo lygis įvertinamas procentais ir yra nustatomas asmenims nuo 18 metų iki senatvės pensijos (NSIĮ 20 straipsnio 1, 7 dalys). NSIĮ 2 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad darbingumo lygis – asmens pajėgumas įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją, įgyti naują profesinę kompetenciją arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens sveikatos būklę ir galimybes atlikti turimos kvalifikacijos darbus, įgyti naują kvalifikaciją ar dirbti darbus, nereikalaujančius profesinės kvalifikacijos po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir profesinės reabilitacijos bei specialiosios pagalbos priemonės (NSIĮ 20 straipsnio 4 dalis). Vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 6 dalimi, darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Nustatant darbingumo lygį turi teisę dalyvauti asmuo, kurio darbingumo lygis vertinamas, ir (ar) jo atstovas pagal įstatymą, ir (ar) jo aprūpintojas. Darbingumo lygio nustatymo kriterijai ir tvarka nustatyta Kriterijų apraše ir Tvarkos apraše (NSIĮ 20 straipsnio 9 dalis).

Specialieji poreikiai (nuolatinės slaugos; nuolatinės priežiūros (pagalbos); lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos; ugdymo; techninės pagalbos priemonių; aplinkos ir būsto pritaikymo; asmeninės pagalbos) nustatomi neatsižvelgiant į asmens amžių, neįgalumo lygį ar darbingumo lygį (NSIĮ 20¹ straipsnio 1 dalis). Specialieji poreikiai nustatomi kompleksiskai

vertinant asmens sveikatos būklę ir galimybes būti savarankiškam kasdienėje veikloje vadovaujantis, nagrinėjamu atveju, Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašu (NSIĮ 20¹ straipsnio 2 dalis).

Darbingumo lygio nustatymo bei pakartotinio darbingumo lygio vertinimo procedūros nustatytos Tvarkos aprašo III ir VI skyriuose, o specialiųjų poreikių nustatymo bei pakartotinio vertinimo tvarka nustatyta Aprašo III ir IV skyriuose. Nagrinėjamo ginčo atveju aktualios normos, reglamentuojančios pakartotinio vertinimo procedūrą.

Tiek Tvarkos aprašo 12.6 papunktyje, tiek Aprašo 11.5 papunktyje nustatyta, kad tais atvejais, kai darbingumo lygis / specialieji poreikiai vertinami pakartotinai, darbingumo lygį / specialiuosius poreikius Tarnyba nustato asmeniui nedalyvaujant, Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas pildomas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindinamas susisiekus elektroninių ryšių priemonėmis, apie tai pažymint Klausimyno pastabose. Minėtose normose numatyta išimtis, jog asmuo gali būti pakviestas atvykti į Tarnybą dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį, jei pildant Klausimyną elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo, arba jei asmuo ar jo atstovas išreiškia norą (raštu arba žodžiu) atvykti į tarnybą dalyvauti pildant Klausimyną. Šios teisės normos tiesiogiai siejamos su asmens teisėmis būti supažindintam su darbingumo lygio bei specialiųjų poreikių nustatymo tvarka, kriterijais, Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti pildant klausimyną ir vertinant asmens darbingumo lygį, priimtu Tarnybos sprendimu bei teise dalyvauti vertinant asmens darbingumo lygį (Tvarkos aprašo 43.3 ir 43.4 papunkčiai, Aprašo 39.3 papunktis).

Bylos duomenimis, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius nesilaikė aukščiau nurodytos darbingumo lygio bei specialiųjų poreikių vertinimo tvarkos. Skundžiamame Sprendime Nr. 3 nurodyta, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyriuje Klausimynas pakartotinai pildytas nebuvo, kadangi įvertinus mediciniais dokumentais patvirtintus asmens funkcinius sutrikimus, nekilo abejonių dėl Tarnybos teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno pagrįstumo (b. l. 51). Atsižvelgiant į tai, kad atsakovei yra pareiga nustatant darbingumo lygį, be kitų nustatytų kriterijų, vertinti ir pildyti Klausimyną (Tvarkos aprašo 12.6 papunktis, Aprašo 11.5 papunktis), įvertinus tai, kad pareiškėjas nesutiko su Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus Sprendimu Nr. 1 ir Nr. 2 dėl nustatyto termino, o Skundo priešastys bei motyvai iš esmės buvo susiję su pareiškėjo gebėjimu savarankiškai atlikti įvairius veiksmus (nusiprausti, apsirengti, judėti, pasigaminti valgį bei valgyti, rašyti, lipti laiptais ir kita, b. l. 91–92), Komisija sprendžia, jog atsakovė, atlikdama pakartotinį pareiškėjo darbingumo lygio bei specialiųjų poreikių vertinimą, privalėjo pildyti Klausimyną, tačiau to nepadarė. Tai laikytina esminiu procedūriniu pažeidimu, dėl kurio pakartotinio pareiškėjo darbingumo lygio bei specialiųjų poreikių vertinimo metu negalėjo būti priimtas teisėtas ir pagrįstas Sprendimas Nr. 3.

Nors atsakovė nurodo, jog Klausimynas pakartotinai pildytas nebuvo, kadangi nekilo abejonių dėl Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno pagrįstumo, tačiau aukščiau nurodytas teisinis reglamentavimas nenumato galimybės nepildyti Klausimyno, kai asmens darbingumo lygio / specialiųjų poreikių vertinimas yra atliekamas pakartotinai, nes Klausimyno rezultatai yra reikšmingi apskaičiuojant asmens darbingumo lygį bei nustatant specialiuosius poreikius (Kriterijų aprašo 11 punktas, Aprašo 15 punktas). Atsakovė, nagrinėdama pareiškėjo Skundą, privalėjo įvertinti visas jame išdėstytas aplinkybes ir duomenis, vertindama ir sprenddama dėl pareiškėjo darbingumo lygio bei specialiųjų poreikių, privalėjo pildyti Klausimyną, tačiau šios pareigos neįvykdė.

VAĮ 10 straipsnio 5 dalis numato, jog administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis ar kitomis administraciniam sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 papunkčiai). Šios normos sietinos su viešojo administravimo subjekto veiklai keliamu įstatymo viršenybės principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektų veikla atitiktų VAĮ išdėstytus teisinius pagrindus, o administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais

(VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 4 punktą). Be to, atsakovė, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šio principo keliami pareiga valstybės institucijoms, priimančioms administracinius sprendimus, dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai, išaiškinti visas klausimui spręsti reikšmingas aplinkybes, išklausyti asmenis, kurių atžvilgiu yra priimami administraciniai sprendimai (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5184-575/2019), taip pat užtikrinti, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. spalio 4 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012, 2013 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-708/2013, 2014 m. balandžio 22 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-816/2014 ir kt.).

Atsižvelgiant į išdėstytą, sprendžiama, jog skundžiamas Sprendimas Nr. 3 neatitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų administraciniams sprendimams keliamų reikalavimų, priimtas pažeidžiant VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principą. Nagrinėjamoje byloje nustatyti žymūs ir esminiai Sprendimo Nr. 3 priėmimo procedūros pažeidimai, kurie turi įtaką ne tik šio sprendimo, bet ir Sprendimų Nr. 1 ir Nr. 2 pagrįstumui ir teisėtumui, todėl laikytina, jog yra pagrindas pripažinti Sprendimus Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 neteisėtais ir juos panaikinti. Nustačius, kad yra teisinis pagrindas panaikinti ginčijamus sprendimus dėl pažeistos procedūros, kiti pareiškėjo patikslinto skundo argumentai plačiau neanalizuojami.

Tenkintinas ir išvestinis patikslinto skundo reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, t. y. įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjo atstovės Z. Y. Agentūrai pateiktą skundą dėl Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimo panaikinimo ir pakartotinio X. Y. darbingumo lygio bei specialiųjų poreikių vertinimo.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl darbingumo lygio“.

Panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl specialiųjų poreikių“.

Panaikinti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 17 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių“.

Įpareigoti atsakovę Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2023 m. gruodžio 12 d. skundą dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus sprendimo ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Vilija Astrauskienė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Inga Drąsutavičienė